

Forst Kable's

Köszöntjük a 70 éves DR. SOÓS KATALINT

Dr. Soós Katalin nyugalmazott egyetemi tanár 2002. július 27-én tölti be 70. életévét. Ebből az alkalomból volt tanítványai, jelenlegi kollégái ünnepi tanszéki Acta-val köszöntik a professzorasszonyt. A jeles évforduló lehetőséget ad arra, hogy áttekintsük az ünnepezt életpályáját, összeállítsuk és közzé tegyük tudományos munkáinak jegyzékét.

Tisztviselői családban született 1932. július 27-én. Szüleivel (*Soós Ádám és Joszt Katalin*) és két fiú testvérével (*Ádám és András*) megértő és szerető családi körben élt, nevelkedett. A szülők anyagi lehetőségeikhez képest megadtak mindent a gyerekeknek, tanították őket.. Dr. Soós Katalin főleg édesanyja buzdítására, de a megváltozott politikai viszonyok hatására is tovább tanult a középiskola után. Érdeklődése a történelem iránt fordult, így került a szegedi József Attila Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karának történelem szakára. Egyetemi tanulmányait 1954-ben fejezte be kimagasló eredménnyel. Az iskolai padot hamarosan tanári katedrára cserélte föl, mert az akkori Történeti Tanszéken tanársegédi állást kapott. Ugyanezen a tanszéken 1960-ban adjunktussá léptették elő, majd 1969–1974 között az Új- és Legújabbkor Magyar Történeti Tanszék tudományos munkatársaként dolgozott. 1974-ben tudományos főmunkatárs, majd 1993-ban e Tanszék professzora lett. Egyetemi tanári kinevezése mellett megbízták az Új- és Legújabbkor Magyar Történeti Tanszék vezetésével is, amit 1996-ig látott el. Tanárként elsősorban az Osztrák–Magyar Monarchia történetét oktatta, jóllehet tartott kurzusokat a legújabbkori egyetemes történelemből is. Történelemtanárok több nemzedékében alakította ki a dualizmus korszerű, tudományos megalapozott képét, a kiegészítés sok vitát kavarázó tartalmának reális értékelését. Soós Katalin szakmai életútjában különös jelentősége van az egymást követő generációk történelemre tanításának, mert az egyetem első és egyben utolsó munkahelye volt 1954-es pályakezdésétől 1996-os nyugdíjba vonulásáig. Tanári munkásságáért két kitüntetésben részesült: 1996-ban a Magyar Felsőoktatásért Emlékplakett-et, 1998-ban a Pedagógus Szolgálatért Emlékérmét kapta meg.

Mint kutatót is főként az osztrák–magyar közös múlt érdekelte. Az 1973-ban megvédett kandidátusi érkezését „Burgerland az európai politikában 1918–1921” c. témában írta. Akadémiai doktori értekezése (Wallisch Kálmán. Politikai életrajz) szintén a két országot közösen érdeklő témáról szól, mert a szegedi Wallisch Kálmán

jelentős politikai tevékenységet fejtett ki Ausztriában is az 1920-as évek elején. Az 1992-ben eredményesen megvédett „nagydoktori” német nyelven is hozzáférhető.

Későbbi munkáiban ugyanez a tudományos érdeklődés körvonalazódik, fő kutatási területe Magyarország és Ausztria 1918 utáni története, ezen belül a két ország külügyi kapcsolatainak alakulása. Számos tanulmánya foglalkozik a két világháború közötti osztrák szociáldemokráciával, az osztrák és magyar legitimisták háború alatti tevékenységével.

A nyolcvanas évek végétől kibontakozó kedvezőbb feltételek lehetővé tették számára, hogy legújabbkori történelmünk mindkét ország számára meghatározó élményét, az 1956-os forradalom ausztriai visszhangját kutassa. Az elsők között írt osztrák levéltári forrásokra támaszkodva e témában monográfiát „1956 és Ausztria” címmel. A nemzetközi szakmai közvélemény érdeklődését is kiváltó munka olyan, addig még nem vizsgált kérdéseket dolgoz föl hiteles dokumentumok alapján, mint pl. a magyar menekültek ausztriai fogadtatása, vagy a hivatalos osztrák politika viszonya 1956-hoz.

Alkotó tevékenysége sok szállal kötődik a bécsi Collegium Hungaricumhoz, amely ösztöndíjaival a közös múlt feltárásának intézményi háttérét biztosította a professzorasszonynak.

A két ország történelmi múltjának eredményes kutatását Ausztria Victor Adler Állami Díjjal ismerte el 1984-ben. Rangos szakmai elismerésnek számít, hogy Soós Katalin 1976 óta tagja a linzi székhelyű Internationale Tagung der Historiker der Arbeiterbewegung nemzetközi tudományos szervezetnek, melynek éves konferenciáin több előadást tartott, évkönyveiben gyakran publikált. Ugyancsak a szakma megbecsülésének tekinthetjük, hogy 1991-ben a Magyar–Osztrák Történész Vegyesbizottság tagjává választották.

A tudományos közélettel való kapcsolata nemcsak társasági tagságban jut kifejezésre, hanem a szép számú konferencia szereplésben is. Többször volt meghívott előadója bécsi, linzi és grazi nemzetközi tudományos tanácskozásoknak. Ugyanezekbe a városokba gyakran tett kutatási célú tanulmányutat, vagy folytatott hosszabb ideig tartó levéltári búvárkodást különböző ösztöndíjak segítségével.

Soós Katalin nyugdíjas éveiben is folytatja tudományos munkáját, tartja a kapcsolatot tanszékével, kollégáival. Szépen fölfelé ívelő pályáját—elmondása szerint—néhány ember különösen befolyásolta. Hálás emlékezettel gondol vissza azokra, akiktől sok szépet és fontosat tanult. Így *Tóth Emma* tanítónőre, aki megtanította őt írni, olvasni, *Ormos Mária* akadémikusra és *Mérei Gyula* professzorra, akik javasolták egyetemi álláshoz juttatását, az őt szakmai pályafutásában jó tanácsokkal segítő *Diószegi István* professzorra és a grázi *Helmuth Konrad* egyetemi tanárra, aki egyik könyvének ausztriai kiadását vállalta.

Életútjának sok fontos állomása közül most egy kerek évfordulóhoz, a 70. év betöltéséhez érkezett el dr. Soós Katalin. Mi, kollégái, a Szegedi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar Új- és Legújabbkor Magyar Történeti Tanszékének munkatársai tisztelettel és szeretettel köszöntjük születésnapján. További alkotó munkájához jó egészséget kívánunk, hogy az általa kedvelt csodálatos császárvárosban tovább folytathassa kutató tevékenységét. Kívánjuk, hogy családjában még sok boldog esztendő várjon rá, teljék sok öröme unokájában.

Isten éltesse professzorasszony!

Szeged, 2002. május 15.

DR. MARJANUCZ LÁSZLÓ (tanszékvezető),
DR. DEÁK ÁGNES, DR. GICZI ZSOLT,
DR. PELYACH ISTVÁN, DR. SIPOS JÓZSEF
DR. SZABÓ PÁL CSABA
DR. GAÁL ENDRE ny. egyetemi docens